

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 740/2014-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť J. Š., vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Sžo 69/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2014 elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom doručená sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu

o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) v konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 Sžo 69/2013.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že v právnej veci T. P. (ďalej len „žalobca“) proti Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica – Kráľová (ďalej len „žalovaný“) o preskúmanie zákonnosti disciplinárneho rozhodnutia žalovaného uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 S 85/2012-80 z 1. októbra 2013 nebol sťažovateľ pripustený do konania ako vedľajší účastník na strane žalobcu. Následným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 69/2013 z 1. júla 2014 bolo uznesenie krajského súdu na základe odvolania sťažovateľa potvrdené.

Z uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že žalobu podal žalobca spoločne so sťažovateľom ako vedľajším účastníkom na strane žalobcu. V žalobe je uvedené, že záujem sťažovateľa je vo veci daný tým, že podľa § 534 Občianskeho zákonníka sa zaviazal zaplatiť žalovanému za žalobcu akékoľvek trovy konania v danej veci do 100 €, a práve tým je daný objektívny hmotnoprávny záujem sťažovateľa na výsledku konania a na výroku o trovách konaniach.

V konaní, do ktorého sťažovateľ zamýšľal vstúpiť ako vedľajší účastník na strane žalobcu, krajský súd preskúmava zákonnosť rozhodnutia žalovaného o uložení disciplinárneho opatrenia len žalobcovi. Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov má oproti prejednávaniu a rozhodovaniu súkromnoprávných sporov a aj nesporových konaní osobitnú povahu, ktorú reflektuje aj právna úprava správneho súdnictva. Preto väčšina procesných inštitútov je v správnom súdnictve upravená osobitne a odlišne od všeobecného súdnictva. Použitie iných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy len analogicky na základe ustanovenia § 246c ods. 1 prvej vety, keď pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti, ustanovuje primerané použitie prvej, tretej a štvrtej časti. V konaní podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je okruh účastníkov taxatívne určený v § 250. Sú nimi žalobca a žalovaný, avšak súd aj bez návrhu priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia

dotknuté. V správnom súdnictve nie je vylúčená ani primeraná aplikácia § 93 Občianskeho súdneho poriadku upravujúceho inštitút vedľajšieho účastníka. Toto ustanovenie však predpokladá, že na výsledku už začatého, ale doteraz ešte právoplatne neskončeného súdneho konania môže mať záujem aj osoba, ktorá nie je ani jeho účastníkom, ani jedným zo spoločníkov, ak sa jej výsledok konania podľa hmotného práva napriek tomu týka. Preto zákon dovoľuje, aby táto osoba vstúpila do konania pred súdom prvého i druhého stupňa na strane toho účastníka, na ktorého víťazstve má záujem a ktorému chce svojimi procesnými úkonmi pomáhať. Túto tretiu osobu vstupujúcu do konania za uvedených podmienok zákon nazýva vedľajším účastníkom.

Vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu. Naproti tomu základným cieľom, resp. poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdu poriadku je preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V preskúmovacom konaní súd, ktorý je pánom zákona a zákonnosti (*iura novit curia*), posudzuje zákonnosť postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru do tohto vzťahu štátnych mocí v záujme podpory právneho názoru jednej z nich je bez právneho významu (II. ÚS 197/07). Napriek tomu súdna prax nevyklučuje uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka v správnom súdnictve, pričom vychádza z okolností prípadu (8 Sž 10/2007). Okruh účastníkov v správnom súdnictve je v zásade viazaný na účasť v správnom konaní, ktorého výsledkom je napadnuté rozhodnutie. Rovnako tak v prípade vedľajšieho účastníka je nevyhnutné skúmať vzťah k predmetu správneho konania a možný dosah v ňom vydaného rozhodnutia na práva, právom chránené záujmy a povinnosti osoby, ktorá má byť do konania pripustená ako vedľajší účastník. Vzhľadom na široké vymedzenie účastníkov konania v zákone č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov by nemalo dochádzať k situácii, že sa v konaní pred správnym súdom ocitne osoba, ktorá v administratívnom konaní bola celkom nečinná. Predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t. j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté jeho právne postavenie – jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva. Predmetom preskúmavania v tomto konaní je rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené uloženie

disciplinárneho trestu – pokarhanie žalobcovi. Tento disciplinárny trest bol uložený výlučne žalobcovi a jedine žalobca môže byť dotknutý na svojich právach. Práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti akejkoľvek inej osoby nie sú rozhodnutím v tomto konaní nijakým spôsobom dotknuté, a to ani v prípade neskôr vzniknutého záväzku na náhradu trov konania. Je na mieste konštatovať, že sťažovateľ nepreukázal právny záujem na výsledku konania, pričom takýto právny záujem na výsledku konania ani nemôže mať, pretože rozhodnutím súdu vo veci nebude žiadnym spôsobom dotknuté jeho právne postavenie. Skutočnosť, že sa zaviazal za žalobcu zaplatiť trovy konania do výšky 100 €, nemožno považovať za dostatočný dôvod jeho vedľajšieho účasti. Treba poukázať aj na to, že podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v konaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov náhradu trov konania možno priznať len úspešnému žalobcovi. Žalovaný zo zákona nemá nárok na náhradu trov konania. Uznesenie najvyššieho súdu prevzal sťažovateľ podľa rukou písanej poznámky 11. augusta 2014.

Sťažovateľ v podrobnostiach ku skutkovému a právnemu stavu sa dovoľáva obsahu rozsudku najvyššieho súdu, aby nedošlo k duplicitnému a nadbytočnému uvádzaniu rozhodujúcich okolností.

Podstatu sťažnosti vidí v tom, že najvyšší súd nesprávne posúdil jeho právny záujem na výsledku konania a v tomto smere ignoroval obsah podaného odvolania.

Považuje za vecne správny a ústavne konformný právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého ak správny orgán ex lege nemá právo na náhradu trov konania, potom ani sťažovateľ nemôže mať právny záujem v súvislosti s tým, že sa za žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že: *«A) som sa zaviazal žalobcovi, zaplatiť za žalovaného časť trov konania, ak ich nezaplatí sám; B) som sa zaručil za žalovaného a za štát zaplatiť časť nim spôsobenej škody, trov konania a nemajetkovú ujmu a morálnu ujmu spôsobenú štátom a správnym orgánom v dôsledku nezákonného úradného postupu a nezákonného napadnutého rozhodnutia, čo je nespochybniteľne platný a relevantný „právny záujem“*

na konaní a jeho výsledku, v konaní kde vzniká, v dôsledku vyhovenia žalobe zo zákona právo na náhradu trov konania, právo na náhradu škody, nemajetkovej a morálnej ujmy, prípadne právo na primerané finančné zadosťučinenie za diskrimináciu orgánom verejnej moci, a za nekvalitný výkon verejnej moci.»

Sťažovateľ v ďalšom poukazuje na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zmluvnej voľnosti v súkromnom práve a otázky právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku konania a následne žiada vydať nález v tomto znení:

„1. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy sa vyslovuje, že základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy(...), na spravodlivé súdne konanie a prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru(...) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu občianskych a politických práv samostatne, ale (primárne) aj

a) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy(...) boli protiústavným rozhodnutím Najvyššieho súdu SR ako porušovateľa, sp. zn. 3Sžo/69/2013 zo dňa 1. júla 2014, porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy sa právoplatné protiústavné rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ako porušovateľa, sp. zn. 3Sžo/69/2013 zo dňa 1. júla 2014 zrušuje a vec sa vracia späť na ďalšie (nové) konanie a rozhodnutie lege artis.

3. Najvyšší súd SR sa zaväzuje vyplatiť do troch dní od právoplatnosti (doručenia) tohto nálezu náhradu všetkých trov konania sťažovateľa(...)“

Žiada aj o ustanovenie právneho zástupcu, keďže je „predĺžený v hmotnej núdzi“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natol'ko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z pohľadu ústavného súdu možno navyše poznamenať, že sťažovateľov postoj v tejto veci sa javí ako nedostatočne premyslený, ba až konfúzny.

Sťažovateľ na jednej strane uznáva, že ním prevzatý záväzok nahradiť prípadné trovy konania do výšky 100 € žalovanému namiesto žalobcu je v podstate takým právnym úkonom, ktorého realizácia vôbec neprichádza do úvahy. Aj keby totiž bol žalobca v spore neúspešný, nemôže dôjsť k tomu, aby bol zaviazaný žalovanému nahradiť trovy konania, keďže zákonná úprava neumožňuje priznať úspešnému žalovanému náhradu trov od neúspešného žalobcu, ale len opačne. Zmluva, ktorou sa sťažovateľ zviazal prispieť žalobcovi pre prípad, že by musel žalovanému nahradiť trovy, zakotvuje teda takú skutkovú podstatu, ktorá v medziach zákona vôbec nemôže nastať.

Na druhej strane sťažovateľ trvá na tom, že má právny záujem na výsledku konania, keďže sa vraj *„zaručil za žalovaného a za štát zaplatiť časť nimi spôsobenej škody, trov konania a nemajetkovú a morálnu ujmu spôsobenú štátom a správnym orgánom v dôsledku nezákonného úradného postupu a nezákonného napadnutého rozhodnutia“*. Uvedená argumentácia neobstojí, lebo sťažovateľ taký záväzok, o akom hovorí, nikdy neprijal. Ide len o jeho mylnú interpretáciu zmluvného textu, ktorý dohodol so žalobcom.

Podľa názoru ústavného súdu treba argumentáciu najvyššieho súdu považovať za dostatočnú a presvedčivú. Nejaví sa ako arbitrárna či zjavne neodôvodnená. Na tomto zásadnom závere nemôže nič meniť okolnosť, že sťažovateľ má na vec odlišný názor. Táto

okolnosť sama osebe totiž nemôže znamenať porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a paktu.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014